

INFORMÁCIÓS ÉS KOMMUNIKÁCIÓS TECHNOLÓGIA A BEFOGADÁSÉRT

SZAKPOLITIKAI TÁJÉKOZTATÓ

Szakpolitikai kontextus

A Tanács [A hozzáférhető információs társadalomról](#) és az [Európai digitális menetrendről](#) szóló következtetései, mint európai szakpolitikai dokumentumok, hangsúlyozzák az információs és kommunikációs technológiák (IKT) az élet valamennyi területén, így többek között az oktatásban, munkaerő-foglalkoztatásban, a kulturális és társadalmi környezetben betöltött jelentős szerepét. A digitális írástudásra úgy kell tekinteni, mint a személyes szintű társadalmi befogadás egyik kulcskompetenciájára, valamint „a nyitott, zöld és versenyképes tudásalapú társadalom felé történő uniós” haladás kulcsfontosságú előmozdítójára ([Az Európai Unió Tanácsa](#), 2009, 6. old.).

Mindazonáltal, a Bizottság 2013-as, *Megnyíló oktatás* című Közleménye szerint: *Az unióbeli oktatás nem tud lépést tartani a digitális társadalom és gazdaság kívánalmaival... A digitális technológiák teljes mértékben beágyazódtak mind az emberek közötti interakciókba, mind pedig a munkavégzés és a kereskedelem gyakorlatába; az európai oktatási és képzési rendszerek azonban mégsem aknázzák ki maradéktalanul a bennük rejlő lehetőségeket* ([Európai Bizottság](#), 2013, 2. old.).

A Közlemény továbbá arra is utal, hogy: *Az oktatáshoz való hozzáférés kiszélesítése mellett az új technológiák és a nyitott oktatási segédanyagok szélesebb körű használata hozzá tud járulni az oktatási intézmények és a tanulók, illetve hallgatók költségeinek csökkentéséhez, különösen a hátrányos helyzetű csoportok esetében. A méltányossági szempontok alkalmazhatósága ugyanakkor az oktatási infrastruktúrába és a humán erőforrásokba történő folyamatos beruházást tesz szükségessé* ([Európai Bizottság](#), 2013, 3. old.).

Az oktatáshoz való hozzáférés új technológiával történő kiterjesztése célja összhangban van az ENSZ *A fogyatékosággal élő személyek jogairól szóló egyezményével*, mely elismeri a fizikai, társadalmi, gazdasági és kulturális környezet, az egészség és oktatás, valamint az információ és a kommunikáció hozzáférhetőségének fontosságát ahhoz, hogy a fogyatékosággal élő személyek képessé váljanak valamennyi emberi jog és alapvető szabadság teljes gyakorlására ([Egyesült Nemzetek Szervezete](#), 2006., Preambulum, v).

A projekt eredményei

Az Információs és kommunikációs technológia a befogadásért (ICT4I) projekt eredményei azt sugallják, hogy a kihívások arra készítetnek minden szakpolitikust és gyakorlati szakembert, hogy változtassanak saját gondolkodásukon és munkamódszereiken, mert így tudják lebontani az útjukban álló akadályokat hogy minden tanuló kihasználhassa a korábnál könnyebben hozzáférhető, megfizethető, rendelkezésre álló IKT-ből adódó oktatási lehetőségeket.

Az ICT4I projekt öt **kritikus fontosságú szakpolitikai kérdést** fogalmazott meg:

- **A digitális szakadék áthidalása** annak érdekében, hogy minden tanuló számára az IKT valóban a tanulás egyik hasznos eszköze legyen.
- Annak biztosítása, hogy az **ICT4I-re minden szektoron átívelő** és valamennyi fontos szakpolitikai területen látható kérdésként tekintsenek.
- Annak biztosítása, hogy az **ICT4 keretében megvalósuló tanárképzés átfogó és integrált útjainak és módozatainak** megléte és alkalmazása bármely ICT4I kezdeményezés alapvető „előfeltétele” legyen.
- Az **ICT4I-vel összefüggő kutatási eredmények** tantermi gyakorlatba ültetésének támogatása.
- Elérhetővé tenni az ICT4I szakpolitikája és gyakorlata monitoringra és tájékoztatásra szolgáló (minőségi és mennyiségi) **adatokat**.

Az ICT4I projekt összefoglaló következtetései olyan **potenciális „fogódzókat”** azonosítanak, amelyeket a digitális kirekesztés kérdéskörének tárgyalása során érdemes fokozottabban kihasználni:

1. Olyan nemzeti, regionális és szervezeti szintű **közbeszerzés** kialakítása, amely a hozzáférhetőséget az IKT hardver, szoftver és digitális tananyag beszerzése során alapkritériumnak tekinti.
2. Az ICT4I „ökoszisztéma” **valamennyi érintett szereplőjére kiterjedő képzési program**, beleértve a szülőket, a tanárokat, az iskolavezetőket, az IKT-t segítő szakszemélyzetet, a web adminisztrátorokat és az IKT és média szakembereket is.
3. Az ICT4I-re vonatkozó olyan **iskolai szintű szakpolitika és akciótervek** kialakítása, amelyek egybevágnak az országos szintű szakpolitikával, és amelyek hatékony monitoringja révén információt kapunk az ICT4I szélesebb körű bevezetéséről és végrehajtásáról.
4. Az **iskolavezetők** ICT4I-vel kapcsolatos megértésének, pozitív hozzáállásának és jövővel kapcsolatos szemléletének **erősítése**.

Az ICT4I projekt következtetése alapján az IKT hatékony alkalmazása a tanulás segítségével a tanítás megfelelőségét példázza minden tanuló számára. Az ICT4I egyúttal olyan új pedagógiát is igényel, amely arra használja az IKT-t, hogy képessé tegyen minden tanulót a saját tanulásával kapcsolatos döntések meghozatalára és a döntések gyakorlatba történő átültetésére. Egy ilyesfajta új pedagógia lehetővé tenné: hogy „bárki, bárhol, bármikor, bármilyen eszközzel, bárki segítségével” tanulhasson ([Európai Bizottság](#), 2013., 3. o.).

Ajánlások

Az újonnan előtérbe kerülő technológiák világos kihívást támasztanak, de egyben óriási lehetőséget is kínálnak a befogadó oktatásban megvalósítható szélesebb hozzáférésre és részvételre. Az ICT4I projekt négy fő ajánlást fogalmazott meg.

A befogadó IKT-ra vonatkozó szakpolitikáknak biztosítaniuk kell az alábbiakat:

1. *Minden tanuló legyen képes hatékonyan alkalmazni az IKT-t saját tanulása során a befogadó környezetben.* Ez azt jelenti, hogy:

- A fogyatékossgal élő és sajátos nevelési igényekkel rendelkező tanulók befogadó környezetben az IKT-t a részvétel erősítésének eszközeként használják;
- Az általános és speciális IKT-k ugyanúgy rendelkezésre állnak az iskolában, otthon és más oktatási-nevelési szektorban, és az átmenet ezek között nem okoz problémát az ellátási szintkülönbségek miatt.

2. *Minden tanár hatékonyan tudja alkalmazni az IKT-t a befogadó környezetben történő tanulás segítésére.* Ez azt jelenti, hogy:

- Felismerik a tanárok hozzáállásbeli korlátait, akadályait a technológia használatával és/vagy a befogadó oktatással-neveléssel kapcsolatban, és a hiányokat megfelelő képzéssel orvosolják;
- A tanárok hatékony segítséget kapnak arra, hogyan használják az általános IKT és segédtechnológiai eszközöket a tanításban;
- A tanárok hatékony segítséget kapnak arra, hogyan használják az IKT-t befogadó környezetben a személyre szabott tanulás eszközeként.

3. *Valamennyi iskola képes arra, hogy bevezessen és működtessen egy hatékony, fenntartható ICT4I infrastruktúrát.* Ez azt jelenti, hogy:

- Az iskolák számára elérhető cél egy hatékony és fenntartható IKT-infrastruktúra bevezetése;

- Az iskolák és az iskolákban dolgozó összes szakember megfelelően felkészült arra, hogy az IKT-t a fogyatékossgal élő és a sajátos nevelési igényekkel rendelkező tanulók részvételének elősegítésére és tanulási lehetőségeik javítására használják;
- Az iskolavezetők képesek elősegíteni az IKT használatát a tanulásban a befogadó oktatási-nevelési környezetben.

4. Az országos és/vagy regionális szintű ICT4I infrastruktúra hatékonyan képes támogatni a befogadó környezetben dolgozó összes iskola és tanár munkáját. Ez azt jelenti, hogy:

- Minden érintett szereplő úgy tekint az ICT4I-re, mint olyan eszközre, amely az összes tanuló részvételi lehetőségeit és tanulási lehetőségeit javítja, beleértve a fogyatékossgal élő és a sajátos nevelési igényekkel rendelkező tanulókat is;
- Rendelkezésre áll egy ICT4I-re érvényes, országos szinten elfogadott, szektorokon átívelő szakpolitika;
- Rendelkezésre áll egy minden oktatási, otthoni és szociális környezetre érvényes hatékony ICT4I-infrastruktúra;
- Hatékony, folyamatos párbeszéd és konzultáció folyik az ICT4I „ökoszisztémájában” érintett összes szereplő bevonásával;
- Támogatásban részesülnek azok a kutatási és fejlesztési kezdeményezések, amelyek egyszerre alkalmazzák a „felhasználóbarát” és a „felhasználó-központú” megközelítést, és amelyek olyan új, hozzáférhető IKT-eszközök kifejlesztéshez vezetnek, amelyek minden tanuló esetében alkalmazhatók, beleértve a fogyatékossgal élő és a sajátos nevelési igényűekkel rendelkező tanulókat is.

Az ICT4I projektről további információkat a projekt webhelyén olvashatnak:

<http://www.european-agency.org/agency-projects/ict4i>

HU

<http://www.european-agency.org/disclaimer>